

Herní řád Mistrovství ČR ve dvou variantách dámy

Soutěž MČR družstev ve dvou variantách dámy se mohou zúčastnit pouze osoby starší 18 let, kategorie nevidomí (B1), slabozrací (B2-B4) či vidící, kteří ovládají pravidla hry brazilské a královské dámy, kteří se do soutěže včas přihlásili a zaplatili startovné, případně postoupili přes předem vyhlášené místní kvalifikace.

Hraje se na speciálně upravených deskách 8 x 8 polí (brazilská dáma) a 10 x 10 polí (královská dáma), určených pro hmatovou hru. Všechny desky mají sjednocené technické parametry. Soutěžní elektronické hodiny jsou standardní. Hráči mají možnost kdykoliv během turnaje požádat rozhodčího či jeho asistenty o sdělení aktuálně zbývajících času do konce hry své i svého soupeře. Zápis z partie je nepovinný.

Při účasti 4 týmů se hraje kruhovým systémem s časem 40 minut + 10 sec za každý odehraný tah na hráče a partii

Při účasti 5 až 6 týmů se hraje kruhovým systémem s časem 30 minut + 10 sec za každý odehraný tah na hráče a partii

Kruhový systém losování zaručuje, že si zahraje každý tým s každým týmem v soutěži

Týmy mohou být 3 až 5 členné přičemž platí následující podmínka:

3 členný tým musí mít v sestavě alespoň jednoho hráče nevidomého kategorie B1.

4 nebo 5 členný tým musí mít v sestavě alespoň dva nevidomé hráče kategorie B1.

Nehrající kapitán se do počtu hráčů týmu nezapočítává, avšak v rámci turnaje nemůže nastoupit k žádné partii. Pak tedy vznikl 5ti členný tým + kapitán.

Kapitánem týmu hrajícím či nehrajícím může být i nevidomý člen týmu kategorie B1, avšak v takovém případě si zvolí/určí některého vidícího hráče ze svého týmu jako osobního asistenta.

Před zahájením turnaje rozhodčí všem účastníkům oznámí počet kol a rozlosování soupeřících týmů, jejich složení a jejich hrající či nehrající kapitány

Utkání se hraje na 3 deskách současně, do partií jednotlivého kola tedy vstupují pouze 3 vybraní hráči z týmu dle soupisky kapitána týmu proti třem hráčům jiného týmu, též vybraných svým kapitánem

Cca 5 minut před zahájením každého kola kapitáni jednotlivých týmů dodají hlavnímu rozhodčímu soupisku hráčů se jmenným označením sestavy, kteří budou hrát na deskách č. 1 až 3. Na desce označené jako č. 2 hraje vždy nevidomý hráč z týmu kategorie B1 proti jinému hráči stejné kategorie ze soupeřova týmu. Deska č. 2 je tedy vždy vyhrazena pouze hráčům kategorie B1! Na desku č. 2 nemůže být nasazen hráč vidící či slabozraký, tedy hráč, který není zařazen v kategorii B1!

Desky č. 1 a č. 3 jsou vyhrazeny hráčům slabozrakým a vidícím, případně i hráčům nevidomým, pokud o tom kapitán družstva tak rozhodne.

Platí, že pokud některý z kapitánů týmů nedodá jmenovitou soupisku týmu s označením čísel hracích desek rozhodčímu včas (tj. alespoň 5 minut) před zahájením kola, platí pro dané kolo stejná soupiska zasedacího pořádku dotčeného týmu známá z kola předchozího.

Kapitán je samozřejmě hrající. Pokud je kapitán nehrající, musí skutečnost předem, tedy před zahájením turnaje nahlásit hlavnímu rozhodčímu a pro soutěž musí mít v týmu zajištěny alespoň 3 hráče, přičemž minimálně jeden musí být z kategorie nevidomý B1!

V případě, že se některý hráč do zahájení partie nedostaví k desce, budou spuštěny soutěžní hodiny. Pokud bude na tahu, poběží mu čas. Nedostaví-li se k partii ani po uběhnutí 15 minut z jeho času, partii prohraje kontumačně 0:2. Hráči se nemohou během partie měnit, ani nemůže k partii přistoupit jiný hráč týmu, který není v tu chvíli pro dané kolo uveden na platné soupisce kapitána!

Úloha kapitána je:

- a) Dodat hlavnímu rozhodčímu včas aktualizovanou soupisku hráčů svého týmu k jednotlivým deskám před každým kolem, v souladu s herním řádem
- b) Může za hráče navrhnout remízu či rezignovat v beznadějně pozici na desce u hráče svého týmu
- c) Může přijímat navrženou remízu od hráče soupeře i přes nesouhlas hráče vlastního týmu
- d) Podávat protest u rozhodčího na porušení pravidel hry
- e) Sdělovat hráčům na jejich vyžádání pravdivé údaje o stavu zbývajících času na hodinách
- f) Kapitán nesmí zasahovat do rozehrané partie, vyjma případů, které jsou uvedeny výše. V případě, kdy hráči opomenou skákat či odebrat přeskočené figurky z desky, nevyužijí výhodnější pozice, přehlednou možnou výhodnou kombinaci, nesmí napovídat či jinak gestikulovat před hráči
- g) Nehrající kapitán je součástí týmu a proto si zaslouží stejné ocenění, kterého jeho tým v turnaji svým výkonem získá!
- h) Kapitán vždy dbá na to, aby jednotliví hráči odehráli v turnaji alespoň jednu partii. Pokud některý z hráčů z týmu nezasáhne do bojů ani v jedné partii, nebude takový v rámci turnaje vyhlášen a nenáleží mu žádná z případných cen a odměn!
- i) Pokud za tým hráč nedohraje celou partii dle pravidel, a to i příkladně z důvodů náhlé zdravotní indispozice, či vůbec k partii nenastoupí, jeho tým na příslušné desce získá 0 bodů. Soupeř získává na desce automaticky výhru, tedy 2 body kontumačně!

Každý hráč má svůj aktuální rating, který dosáhl díky účasti v různých variantách dámy v rámci MČR, pořádaných SDS, z. s. Noví hráči získávají vstupní rating ve výši 1000 bodů.

Stručně pravidla královské dámy

Výhra v královské dámě

- a) pokud hráč jako první dojde/doskočí s kamenem na některé pole poslední řady soupeře a zůstane dle pravidel na něm stát.

Kámen se nemění v dámu, pokud některým polem soupeřovy poslední řady jen proskočil v rámci vícenásobného skoku a vrátil se zpět na některé pole směrem ke středu desky.

- b) nebo hráč soupeřovy kameny/figury zablokuje tak, že ačkoliv je soupeř na tahu nemůže s žádným svým kamenem pohnout
- c) hráč svému soupeři skočil veškerý materiál, ačkoliv nedošel na pole poslední řady

d) na uplynutí času soupeře, kdy soupeři v partii vyprší přidělený čas.

Remíza v královské dámě

(úprava základního pravidla Královské dámy pro hru nevidomých hráčů) = může nastat jen v jednom případě, když bílý ve svém tahu získá dámu a černý by v následném tahu (dohrávka tahu) získal dámu také. Remízu však nelze dohodnout v průběhu hry.

Prohra v královské dámě

- a) pokud je hráč zablokovaný a nemá tah,
- b) přišel o všechny figury,
- c) vypršel mu čas na partii a na hodinách se rozsvítil praporek,
- d) v beznadějně pozici kamenů na desce se sám vzdal,
- e) samozřejmě když soupeř získal dámu jako první dle pravidel hry.

Stručně pravidla brazilské dámy

Výhra v brazilské dámě

pokud hráč získal všechny soupeřovy kameny/figury nebo hráč soupeřovy kameny zablokuje tak, že ačkoliv je soupeř na tahu nemůže s žádným svým kamenem/figurou pohnout dle pravidel nebo se soupeř vzdal. Dále lze vyhrát na uplynutí soupeřova času, kdy soupeři v partii vyprší přidělený čas a na hodinách je 0:00 s výstražným praporkem.

Remíza v brazilské dámě

může nastat v případě, že žádný z hráčů nezíská takovou materiální převahu na desce, kterou by mohl rozhodnout partii ve svůj prospěch. Technická remíza vznikne, pokud na desce stojí 2 dámy na 1 nebo 3 dámy na 1, přičemž slabší strana drží pod kontrolou hlavní diagonálu A1 – H8. Dále pokud se na desce opakuje 3x stejná pozice nebo pokud hráči u dámové koncovky po dobu 15ti tahů neprovedou žádný skok. Remízu lze mezi hráči dohodnout v průběhu hry pouze za předpokladu, že oba z hráčů odehráli v partii alespoň 15 svých tahů.

Prohra v brazilské dámě

pokud je hráč zablokovaný a nemá tah dle pravidel, nebo přišel o všechny své figury, případně mu vypršel čas na partii a hodiny rozsvítily praporek, nebo v beznadějně pozici kamenů/figur na desce se sám soupeři vzdal.

Stručně pravidla pro obě varianty dámy společná

Reklamacce tahu / opomenuté skákání

Hráč má hrát dle pravidel, u skoků má dodržet pravidlo většiny. Pokud hráč, který je právě na tahu zjistil, že soupeř zahrál vadný tah proti pravidlům (příklad: opustil diagonálu mimo, zahrál figurou v jiném směru než po diagonále, přeskočil dva spojené kameny soupeře nebo dokonce své kameny, apod.) má právo jej požádat o vrácení vadného tahu a následně provedení správného tahu, skoku či vícenásobného skoku dle pravidel brazilské dámy. Pokud však hráč, který právě je na tahu sice zjistí vadný tah soupeře, neprotestuje, ale sám následně zahraje svůj tah, je tím vadný soupeřův tah promlčen a již nelze tah soupeře již dodatečně reklamovat a zpětně po něm žádat nápravu. Pozor! Přeskočené,

avšak neodebrané kameny (opomenuté na desce) hráčem, který skákal, s následným tahem soupeře dál zůstávají ve hře!

Pravidlo „sáhnuto – táhnuto!“, platí, že pokud hráč vyndá kámen z desky tak, že kolíček takového kamene je celým svým objemem mimo otvor desky/pole, a lze s kamenem hrát dle pravidel, musí s takovým vyjmutým kamenem dle pravidel zahrát, i kdyby se mu možný tah nehodil.

Soutěžní hodiny.

Použití soutěžních hodin a orientace v čase:

Hráč po odehrání tahu na desce (posun figury/skok/odejmutí přeskočených kamenů z desky) musí stisknout kolíčku hodin na své straně. Tím je jeho tah dokončen. Pokud hráč po provedení akce na desce - tahu opomenul stisknout hodiny a nahlásil soupeři „zahrál jsem“, soupeř má možnost hráče upozornit na potvrzení - provedení stisku hodin. Jak je uvedeno – „má možnost“ nikoliv povinnost soupeře upozornit či opakovaně upozorňovat na opomenuté stisky hodin. V opačném případě hráč, který je na tahu, hraje na čas soupeře... prakticky, jak dlouho chce...

Rozhodčí sám může hráče v každé partii upozornit na opomenutí stisku hodin, avšak jen jednou.

Čas

Každý hráč má právo kdykoliv znát aktuální zbývající čas do konce partie svůj i svého soupeře. Pro tyto účely se může kdykoliv dotázat rozhodčího nebo asistenta rozhodčího. Této možnosti by neměl hráč užívat nad míru. Rozhodčí sám upozorní hráče, a to v případě, že do konce partie zbývá hráči méně než 5 minut a dále i to, kdo je dle pozice hodin právě na tahu.

Obecná pravidla chování účastníků při rozehraných partiích

Během hry hráči nevyrušují a to ani v případě, že jejich partie skončila. Volná diskuse může nastat až po dohrávce všech hráčů.

Během hry mají hráči za povinnost mít vypnuté své mobilní telefony a chytré/mluvící hodinky. Veškeré hovory a neodkladné záležitosti si mohou vyřídit o přestávkách mezi jednotlivými partiemi či během pauzy na oběd/občerstvení nebo během vycházky s asistenčními psy. V případě neuposlechnutí této výzvy, rozhodčí může dotčeného hráče postihnout slovním upozorněním a slovní domluvou. V případě opakovaného vyrušování má rozhodčí právo partii přerušit, případně výsledek takové partie zkontumovat v neprospěch „narušitele“! Pro závažné porušení pravidel soutěže může rozhodčí hráče pro další průběh turnaje diskvalifikovat!

Hráči, a to ani hráči z vlastních týmů, nesmějí do partií ostatních hráčů zasahovat, napovídat či gestikulovat. Za napovídání ve hře či zasahování do partie rozhodčí může ukončit partii a kontumačně postihnout ten tým, ze kterého je hráč, který do partie zasáhl či v ní hráčům radil.

Důvod

Všichni hráči, zejména pak nevidící, se potřebují na průběh hry soustředit a velmi pečlivě vnímají veškeré sluchové vjemy i podněty. Zvuk z těchto zařízení vyrušuje a rozptyluje pozornost. Vypnutím telefonů a chytrých hodinek dáváte tak najevo svoji úctu ke svým spoluhráčům, soupeřům i organizátorům soutěže. Za projev takové vůle a ohleduplnosti všem účastníkům předem děkujeme.

Doping

Dáma je hra sama o sobě velmi náročná na soustředění, znalosti a paměť. Je na uvážení každého účastníka, aby do hry nastoupil s bystrou a jasnou pamětí, v optimální duševní kondici a bez vlivu alkoholu či omamných látek. Organizátor soutěže ve spolupráci s rozhodčím může ze hry (z účasti v partii/turnaji) vyloučit hráče, který je pod vlivem alkoholu, drog nebo s agresivním chováním, případně i hráče nadměru hlučného a nepřetržitě rušícího své okolí během hry.

Důvod:

Každý hráč ke hře přistupuje dobrovolně, se zájmem, vědom si svých schopností i vědomostí, hraje soustředěně a především fair-play. Vzhledem k tomu, že do hry, vstupuje maximální soustředění a hmatová orientace na desce je důležitá především pro nevidomé hráče, je bystrá mysl i paměť nejdůležitějším předpokladem pro každého z hráčů. Dámu v jakékoliv variantě mezi nevidomými hráči řadíme k těm nejobtížnějším hrám vůbec a každý, kdo se hry zúčastní, si zaslouží obdiv nejen spoluhráčů, ale i organizátorů soutěže. V každém případě, je to přeci jen hra, ze které „se nestřílí“!

Rozhodčí:

Na základě skutečné účasti hráčů či za případné časové tísňe v programu soutěže, má rozhodčí právo upravit čas trvání partií na hráče a partii, a to jednotně pro zbývající kola v dalším průběhu soutěže. Se změnami musí předem seznámit hráče a změna musí být všemi účastníky a kapitány družstev bezprostředně odsouhlasena.

Rozhodčí akceptuje písemné sestavy týmů do jednotlivých kol dle podmínek soutěže, nemá však za povinnost upozorňovat kapitány na zapojení se jednotlivých hráčů do partií v rámci turnaje.

Kategorie:

Nevidomí, slabozrací a vidící hráči bez zrakového hendikepu jsou součástí smíšeného týmu a hrají turnaj společně.

Vyhlášení týmů proběhne následovně:

Mistr ČR družstev v brazilské dámě 2024, dále pak 2. a 3. Místo.

Mistr ČR družstev v královské dámě 2024, dále pak 2. a 3. místo

Nejlepší družstvo turnaje ve dvou variantách dámy 2024, dále pak 2. a 3. místo

Celkově nejlepší hráč turnaje.

Celkově nejlepší hráčka turnaje.

Za Společenství duševních sportů, z. s.

Předseda Spolku - Jaroslav Slanina

V Praze dne 28. července 2024